

Asia: VN/19571/2025

Valtioneuvoston asetus teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liquid Windin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenoton edistämiseksi myönnettävästä avustuksesta

Asia: VN/19571/2025

Liquid Wind kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston asetusehdotuksesta ja pitää sitä tervetulleena ja kannatettavana toimenpiteenä. Tuen tarkoituksena on tukea ja edistää bio-CCS- ja CCU-investointien toteutumista Suomessa. Asetus luo pohjaa teknologioiden ja markkinoiden kehittymiselle tavalla, joka mahdollistaa biogeenisen hiilidioksidin hyödyntämisen ilmastohyötyjä tuottavassa teollisessa mittakaavassa ja tukee kiertotalouden sekä negatiivisten päästöjen tavoitteita vauhdittaen siirtymää pois fossiilisista polttoaineista päästöjä vähentäen. Tuki on olennainen osa sekä Suomen että EU:n pitkän aikavälin ilmastopolitiikan toteutusta.

Liquid Wind on johtava pohjoismainen synteettisten polttoaineiden tuotantolaitosten hankekehittäjä, jonka tavoitteena on nopeuttaa puhdasta siirtymää erityisesti toimialoilla, joilla päästöjen vähentäminen on haastavaa, korvaamalla fossiiliset polttoaineet uusiutuvalla e-metanolilla. Yhtiöllä on kehitteillä useita teollisen mittakaavan tuotantolaitoksia Pohjoismaissa. Niiden yhteinen konsepti perustuu biogeenisen hiilidioksidin talteenottoon voima- ja tuotantolaitosten savukaasuista sekä sen hyödyntämiseen vedyn kanssa uusiutuvan e-metanolin valmistuksessa. Liquid Windin tuotantolaitoskonsepti on standardoitu, laitosten perussuunnittelu, ratkaisut, laitevalinnat ja toimittajaverkosto ovat valmiina, mikä mahdollistaa tuotannon tehokkaan skaalaamisen useisiin sijoituspaikkoihin. Suomessa laitoksia suunnitellaan muun muassa Naantaliin ja Haapavedelle. Naantalin hankkeen alustava suunnittelu on käynnissä, ja tuotannon käynnistymisen tavoitevuosi on 2029. Laitoksen kapasiteetti on 100 000 tonnia e-metanolia, johon

sitoutuu arviolta 150 000 tonnia talteen otettua biogeenistä hiilidioksidia – määrä, joka on sekä suomalaisessa että pohjoismaisessa mittakaavassa merkittävä.

Liquid Wind esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Tuen vaikuttavuus ja investointiedellytykset

Asetusehdotus ilmentää valtion sitoutumista CCS/CCU-teknologioiden käyttöönottoon. Tuen vaikuttavuutta voitaisiin kuitenkin vahvistaa huomioimalla paremmin investointihankkeiden taloudelliset ja tekniset reunaehdot. Suurten teollisten hankkeiden, kuten synteettisten polttoaineiden tuotantolaitosten, rahoitus edellyttää taloudellista ennakoitavuutta ja selkeyttä. Tuen osittainen maksaminen jo hankkeen alkuvaiheessa voisi parantaa investointien toteutusedellytyksiä.

Pidämme lisäksi tärkeänä arvioida mahdollisuuksia kehittää tukimalleja, jotka tukevat markkinakysynnän syntymistä jo hankkeiden kehitysvaiheessa. Etenkin projektikehittäjän näkökulmasta kehitys- ja investointikustannukset ovat ratkaisevia hankkeen onnistumiselle. Esimerkiksi tukimekanismi, jossa kehitysvaiheessa sitoutuva loppuasiakas saisi valtioneuvoston tukea hinnanalennuksen muodossa, madaltaisi kaupallisia riskejä, tukisi markkinoiden käynnistymistä ja vahvistaisi investointivalmiutta. Tällainen malli palvelisi sekä hankekehittäjää että loppuasiakasta ja lisäisi hankkeen kaupallista arvoa.

Lisäksi olisi tärkeää, että asetusta sovellettaessa tulkitaan joustavasti, mitä tarkoitetaan hankkeen jäämisellä toteutumatta ilman tukea. Ilmastopoliittisesti merkittävien, teknologisesti valmiiden ja markkinavaikutuksiltaan laajojen hankkeiden ei tulisi jäädä tuen ulkopuolelle, vaikka niiden toteuttamiskelpoisuus perustuisi useisiin toisiinsa liittyviin edellytyksiin. Tukikattoa olisi myös tarkoituksenmukaista tarkastella suhteessa hankkeen päästövähennyspotentiaaliin ja skaalautuvuuteen, jotta tuki kohdistuu niihin investointeihin, joilla on suurin mahdollinen ilmasto- ja markkinavaikutus. Tukimallin ei kuitenkaan tulisi muodostua niin kapeaksi, että se estäisi pienimuotoisten ja alueellisesti merkittävien ratkaisujen hyödyntämisen.

2. Huutokauppaperusteiden kehittäminen

Asetusluonnoksen mukaan avustus myönnettäisiin käänteisessä huutokaupassa. Tuki kattaisi enintään 30 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista ja korkeintaan 30 miljoonaa euroa hanketta kohden. Malli on kustannustehokkuuden kannalta perusteltu ja vastaa EU:n valtioneuvoston sääntelyä. Yksinomaan yksikköhintaan perustuva arviointi ei kuitenkaan takaa, että tuki ohjautuu strategisesti

tärkeimpiin, ilmastovaikutuksiltaan merkittävimpiin tai toteutusvalmiimpiin hankkeisiin. Katsomme, että valintakriteerejä tulisi täydentää ja niiden sanamuotoa tarkentaa.

Kustannustehokkuuden lisäksi arvioinnissa tulisi huomioida hankkeiden tekninen ja kaupallinen valmius, realistinen toteutusaikataulu, konseptin skaalautuvuus sekä kyky korvata fossiilisia polttoaineita erityisesti vaikeasti vähennettävillä toimialoilla. Toteutusaikataulun merkitys korostuu asetuksen 8 §:n määräaikaisten näkökulmasta. Hankkeet, jotka kykenevät osoittamaan realistisen suunnitelman hiilidioksidin talteenoton aloittamiseksi viimeistään vuoden 2030 loppuun mennessä, tulisi voida huomioida huutokaupassa etusijalla.

Valintakriteerien laajentaminen ei vaikuttaisi edellyttävän lisädokumentaatiota hakijoilta, sillä vaadittavaa teknistaloudellista aineistoa voitaisiin tarkoituksenmukaisesti hyödyntää myös laadullisessa arvioinnissa. Samalla olisi tärkeää, että viranomainen soveltaa arvioinnissaan kohtuullista joustavuutta sen suhteen, mitä pidetään riittävänä ehdollisena esisopimuksena biogeenisen hiilidioksidin hyötykäytöstä tai varastoinnista. Myös muut sitoumukset tulisi voida katsoa riittäväksi osoitukseksi hankkeen valmiudesta, jotta tukikelpoisia hankkeita ei suljeta pois liian varhaisessa vaiheessa.

3. Tuen riittävyys ja tasapuolinen kohdentuminen

Tukimekanismin kattama budjetti on rajallinen, ja sen jakautuminen CCS- ja CCU-hankkeiden kesken vaikuttaa suoraan toimialan kehitykseen. Näkemyksemme mukaan olisi perusteltua, että tukivarat kohdennetaan tasapuolisesti ja mahdollisesti erillisillä määrärahoilla molempiin teknologialinjoihin, jotta investointiedellytyksiä ei synny epätasapainoisesti. Valtiolla on keskeinen mahdollisuus ohjata kehitystä tekemällä strategisesti vaikuttavia valintoja sen suhteen, minkälaiset hankkeet käynnistyvät ensimmäisinä ja rakentavat perustan markkinan kehittymiselle. Tukijärjestelmän suunnittelussa tulisi ottaa huomioon se, että käytännössä suuret CCS-hankkeet voivat käyttää merkittävän osan kokonaistuesta, jolloin markkinavalmiit CCU-ratkaisut voisivat jäädä ilman rahoitusta.

Lopuksi, vaikka CISAF-puite ei suoraan liity tähän asetukseen, pidämme perusteltuna tarkastella sen tarjoamia mahdollisuuksia erityisesti biogeenisen hiilidioksidin hyödyntämiseen liittyvien ja puhtaampaa teknologiaa edistävien hankkeiden tukemiseksi, investointiriskien vähentämiseksi ja markkinoiden kehittymisen edistämiseksi.

Yhteenvetona

Liquid Wind pitää asetusta tärkeänä avauksena bioperäisen hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen teollisen mittakaavan kehittämisessä Suomessa. Korostamme kolmea keskeistä näkökohtaa, joilla asetuksen vaikuttavuutta ja kohdentumista voitaisiin edelleen vahvistaa:

1. tukimekanismin tulisi paremmin huomioida investointihankkeiden taloudelliset ja tekniset reunaehdot;
2. huutokauppaperusteita tulisi täydentää laadullisilla arviointikriteereillä, jotka tunnistavat teknisen valmiuden, realistisen toteutusaikataulun ja ilmastopoliittisen merkittävyyden; ja
3. tuen kohdentamisessa tulisi varmistaa tasapuolinen tuki sekä CCS- että CCU-ratkaisuille, jotta kehitystä voidaan edistää monipuolisesti ja pitkäjänteisesti.

Liquid Wind on sitoutunut edistämään Suomen ilmastotavoitteita ja rakentamaan pohjaa uudelle vientikelpoiselle teolliselle osaamiselle teknologioilla, jotka skaalautuvat ja tuottavat konkreettisia ilmastohyötyjä. Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallitus on sitoutunut vuoden 2035 hiilineutraaliuustavoitteeseen sekä teknologisten nielujen laajamittaiseen käyttöönottoon Euroopassa ja Suomessa. On tärkeää, että nyt valmisteltava tukimekanismi tukee näiden tavoitteiden toteutumista mahdollistamalla markkinaehtoisten, vaikuttavien ja viipymättä käynnistettävissä olevien investointien etenemisen.

Kunnioitavasti,

Cea Mittler

Senior Legal Counsel

Liquid Wind Oy

Claes Fredriksson

CEO

Liquid Wind AB

Mittler Cea
Liquid Wind Oy